

БАЦЬКАУШЧЫНА

WHITERUTHENIAN WEEKLY „THE FATHERLAND“

Цана 30 н. фэн., для заграіцы — 50 н. ф.

№ 11(55)

4 ТРАВЕНЯ 1949 Г.

ГОД ВЫДААННЯ 3

Блякада Бэрліна будзе спыненая

Даўно распаўсюджаныя чуткі аб тайных перамовах прадстаўнікоў Савецкага Саюзу з прадстаўнікамі заходніх дзяржаваў у справе спынення блякады Бэрліна апошнімі днямі ня толькі афіцыйна пацвердзіліся, але й стала вядомым, што разьвіваюцца яны павольна, у сувязі з чым трэба лічыцца із хуткім спыненнем савецкай блякады.

Дэлегацыі ЗША, Вялікабрытаніі й Францыі, што прымаюць удзел у цяперашняй сесіі ЗН, стварылі спецыяльную камісію, прысьвечаную Бэрлінскаму пытанню. 28 красавіка гэтая камісія зьварнулася да савецкага дэлегата ў ЗН Маліка з мэмарандумам, у якім насветліла становішча заходніх дзяржаваў што да наступных пунктаў:

1. Праектаваная нарада чатырох міністраў замежных справаў ня можа быць дэрашкадой у стварэньні заходнянмецкага ўраду.

2. Саветы павінны згадзіцца на тое, што перад гэтай нарадай будучы спынены ўсе транспартныя й камунікацыйныя аграічэньні з заходніх зонаў Нямеччыны ў Бэрлін.

3. Саветы згодзіцца на тое, што пасля прыняцця двух першых пунктаў наступіць устанавленьне парадку дня нарады чатырох міністраў.

Савецкі дэлегат Малік—паводля «Нью-Ёрк-Таймс» — меў запэўніць амэрыканскага дэлегата Джэзэпа, што Савецкі Саюз згаджаецца спыніць блякаду ў наступным тыдні, калі заходнія дзяржавы прымуць наступныя ўмовы Саветаў: 1. Адначаснае спыненне супрацьблякады з боку ЗША, Вялікабрытаніі й Францыі й 2. устанавленьне тэрміну склікання нарады чатырох міністраў дзеля канчальнага разьвязаньня пытаньня Нямеччыны.

Добра пайфармаваныя колы Вашынгтону прыпушчаюць, што спыненне блякады Бэрліна наступіць між 10 і 15 травенем. Паседжаньне рады чатырох міністраў мае адбыцца між 20 і 30 травенем.

Міністар замежных справаў ЗША Эйчысон заявіў, што заходнія дзяржавы аднак не намераныя дапусьціць да паўстаньня камуністычнай Нямеччыны за цану перамір'я ў халоднай вайне. Таксама й брытанскае міністэрства замежных справаў паведаміла, што Вялікабрытанія не зрачэцца пляну стварэньня заходнянмецкай дзяржавы навет у тым выпадку, калі-б з гэтае прычыны былі сарваны перамовы аб спыненні блякады й не дайшло да спатканьня чаты-

НА БЕЛАРУСІ ПАРТЫЗАНСКАЕ ЗМАГАНЬНЕ НЕ СЫЦХАЕ

Амэрыканская газета для немцаў «Нойе Цайтунг» у нумары з дня 30.4.1949 — за агенцтвам УП — паведаміла, што «за зьяленьня заслонай дзейнэ партызанскай арміі ў сіле 145.000 чалавек, зложаная з палікаў, беларусаў й украінцаў...» Беларуская партызанская армія — згодна гэтага паведамленьня — «пануе над лясамі ў ваколіцах Коўна, Маладэчна, Ліды й Баранавіч»...

Вялікі нямецкі тыднёвік «Тэлеграм дэр Вох», што выходзіць у Бэрліне, зьясьціў нядаўна вялікі рэпартаж нямецкага васьнапагоннага Пётэра А., што ўцёк з гораду Горкага й быў потым зьяўным беларускай падпольнай арганізацыі «Чорны Кот» у Берасьці над Бугам. Між іншага ён піша: «Чорны Кот», УПА й НСЗ — тры вялікія рухі супраціву: беларускі, украінскі й польскі. Яны маюць разам каля 250 тысячаў жаўнераў. Кажная з гэтых партызанскіх арміяў апэруе самастойна на сваёй тэрыторыі, маючы адну мэту — адбудоу вольнае й дэмакратычнае незалежнае дзяржаў. Супрацоўніцтва між гэтымі арганізацыямі аднак значнае. Яны абменьваюцца інфармацыямі й маюць каардынацыйны штаб, які знаходзіцца ў Берасьці... Ужо перад некалькімі месяцамі ў Берасьцейскім штабе быў выданы загад каардынацыі ўсіх актыўных партызанскіх сілаў да канца 1949 г. Гэтым спосабам мае быць запэўненая магчымасьць неспадзяванага й паспяховага ўдару, калі наста-не адпаведны час...».

рох міністраў. Падобнае становішча заняў і ўрад францускі. На думку францускага міністэрства замежных справаў прыймаецца дзень 15 травеня, як апошні тэрмін прыняцця заходнянмецкай канстытуцыі ў Бон, 15 ліпень, як дзень выбараў у нямецкі фэдэральны парлямэнт, і 15 жнівень, як тэрмін стварэньня заходнянмецкага фэдэральнага ўраду.

ПАВЕТРАНЫ КАЛІДОР АДНАК АСТАНЕЦА

Урадавыя амэрыканскія колы паведамяюць, што, ня гледзячы на магчымае хуткае спыненне блякады, паветраны калідор у Бэрлін ня толькі астанеца, але й далей энэргічна будзе разбудувацца. Адзін высокі афіцэр амэрыканскага лётніцтва падаў да ведама пункт гледжаньня на гэтую справу амэрыканскіх урадавых дзейнікаў. Ён заявіў: «Мы

не павінны супакоіцца, што, прыкладам, заўтра блякада будзе спыненая, бо няма ніякай пэўнасьці ў тым, што ў наступным тыдні яна ўжо ня будзе паўтараюцца. Таму мы думаем паважна над тым, як далей разбудоваць паветраны калідор».

САВЕТЫ ХОЧАЦЬ СТВАРЫЦЬ УСХОДНЯННЕМЕЦКУЮ ДЗЯРЖАВУ

Згодна паведамленьня агенцтва УП, Савецкі Саюз абяцаў нямецкім камуністам заключыць ўмову з усходняй Нямеччынай і ануляваць усе дасюлешнія дамаганьні васьных адшкатаваньняў у выпадку, калі будзе створаная ўсходнянмецкая дзяржава. Маюць быць таксама праведзеныя прыгатаваньні для распаўсюленьня перамоваў дзеля заключэньня пактаў прыязны й узаемнае дапамогі з усходняэўрапейскімі дзяржавамі.

Пасьля Нанкіна - чарга на Шанхай

Пасьля таго, калі перамовы ўраду нацыянальнага Кітая з камуністамі аб перамір'і не прывялі да нічога, камуністычная армія распачала генэральны наступ на ўсім фронце, ломячы супраціў урадавых войскаў. 24 красавіка камуністы занялі сталіцу нацыянальнага Кітая Нанкін пасьля таго, як урад шмат раней перад гэтым перанёсся ў Кантон. Камуністычная армія ў многіх месцах перайшла праз раку Янтсэ — галоўную абаронную лінію на паўдні — і ўтварыла фронт 500 км. удаўжкі на паўдні ад яе, акружаючы амаль поўнасьцю другі, паза Нанкінам, важны пункт паўднённага Кітая — горад Шанхай, які налічвае 6 мільёнаў жыхараў. На думку вайсковых назіральнікаў, камуністыя спачатку будучы старацца здабыць горад Гангчаў, каб такім чынам поўнасьцю акружыць Шанхай. Многія амэрыканцы пасьпешна ўцякаюць з гэтага гораду. Аднак паўтары тысячы амэрыканцаў і каля 4 тысячы ангельцаў паставалі астацца ў Шанхаі.

Зь Лёндану паведамяюць, што Вялікабрытанія будзе ў недалёкай будучыні ўтрымліваць два дыпламатычныя прадстаўніцтвы ў Кітаі: адно пры ўрадзе нацыянальным, а другое—пры камуністычным. Заўважаецца, што гэта будзе раўняцца прызнанню факта камуністычнага Кітая. Брытанскі пасол у Нанкіне астаўся на сваім становішчы і надалей. Брытанскія кансуляты ў Пэкінэ, Мукдэне, й Тыенцзіне прадаўжаюць сваю працу. Пры нацыянальным кітайскім урадзе часова няма ніводнага дыпламатычнага прадстаўніцтва Вялікабрытаніі. Як паведамяюць з Вашынгтону, таксама й амэрыканскія дыпламатычныя прадстаўніцтвы астаюцца й надалей у мясцовасьцях, занятых камуністамі.

Маршал Чан-Кап-Шок, які нядаўна зрокся становішча прэзыдэнта Кітая,

каб не перашкаджаць распаўсюду мірных перамоваў з камуністамі, зьявнуўся цяпер з заклікам да кітайскага народу. Ён прызваў кітайскі народ «згодна й мужна прадаўжаць змаганьне дзеля вызваленьня бацькаўшчыны». Ён падчыркуе: «На працягу трох год перамога будзе нашая».

ПРАВАЛ ДАЛЕКАЎСХОДНЯЙ ПАЛІТЫКІ

«Камуністычная перамога ў Кітаі — гэта пэсья, што сваімі разьмерамі зьяўляецца падобнай да патуны; вынікі яе будучы месць уліць іл толькі на Азію, але й на увесь сьвет—піша «Нью-Ёрк Тамс». Камуністычны наступ у Кітаі — гэта адказ Сталіна на Атлянтыцкі пакт і пляны Трумана й Маршала. Камуністычная перамога ў Кітаі ня толькі абазначае паражэньне Захаду, у прыватнасьці ЗША, але зьяўляецца поўным правалам далёкаўсходняй палітыкі наагул».

ПРОЗНАЯ ПЕРАСЬЦЯРОГА

Амэрыканскі генэрал Чэноўльт асьветчыў на прэсавай канфэрэнцыі, што выпадкі ў Кітаі могуць хутчэй выклікаць трэйцюю сусьветную вайну, чымсьці выпадкі ў Эўропе. Ужо найбольшы час, заявіў ён — каб ЗША абіялі кіраўніцтва рухам супраціву проціў камунізму, што шыршыцца па ўсім сьвеце. Калі разьвіцьцё падзеяў у Кітаі ня будзе паўстрыманае, дык хутка наступіць час, што камуністыя апануюць увесь прастор Ціхага акіяну. Камуністычная магутнасьць у Кітаі зьяўляецца большай загрозай, чымсьці была Японія перад вайной. Трэгдыя Кітая ёсьць вынікам памылак ЗША. Неабходнай ёсьць безадкладная помач Кітаю — цвёрдзіць генэрал.

«Галоўнакамандуючы амэрыканскіх акупацыйных войскаў у Японіі генэрал Мэк Артур, у сувязі з наступам кітайскіх камуністых, якія, напэўна, не задаволяцца здабыццём Шанхая, але будучы прасоўвацца далей на поўдзень, ужыў інтэнсіўных абаронных захадаў», — паведаміла часопіс «Вашынгтон Стар». Мэк Артур заявіў, што, на яго думку, Японія апыніцца ў сфэры савецкіх уплываў, калі ня будзе ў час паўстрыманьня камуністычнага наступу. Ён таксама лічыцца з актывізацыяй пятах калёнаў у паўднёнай Карэі й Японіі.

Міністар Эйчысон мае запанаваць амэрыканскаму кангрэсу прызнаць 1,4 мільярда даляраў на вайсковую помач заходняй Эўропе й паўднёнай Карэі.

На службе расейскага імперыялізму

Палітычны кірунак, узначалены сяньня зь мёртвых усхроджанай Астроўскім Беларускай Цэнтральнай Радай, а які сярод грамадзянства атрымаў папулярны назову зарубежніцтва, не зьяўляецца ў беларускім палітычным жыцьці нейкім новым зьявішчам, паўсталым якраз толькі цяпер на эміграцыі. Гэты кірунак паявіўся ўжо тады, калі наагул пачалося беларускае адраджэньне, і заўсёды быў вострым аружжам у руках імперыялістычнае палітыкі Расеі, якая пры яго помачы намагалася аслабіць і падпарадкаваць сваім плянам, калі ня зьнішчыць зусім беларускі нацыянальны рух. Ужо ў часы Багушэвіча гэты кірунак, як ведама, выяўляецца ў г. зв. «западнорусізме», у перыяд нашаніўскі ён гуртуецца вакол чарнасоценных газэтаў «Крестыянін» і «Белорусская Жизнь», выдаваных у процівагу «Нашай Ніве», а ў мамэнт будаваньня беларускае дзяржаўнасьці ў 1917 і 1918 г. г. у дзейнасьці г. зв. «абласнікоў», якія стаялі на грунце непадзельнасьці Расеі й змагаіліся супраць незалежнасьці Беларусі.

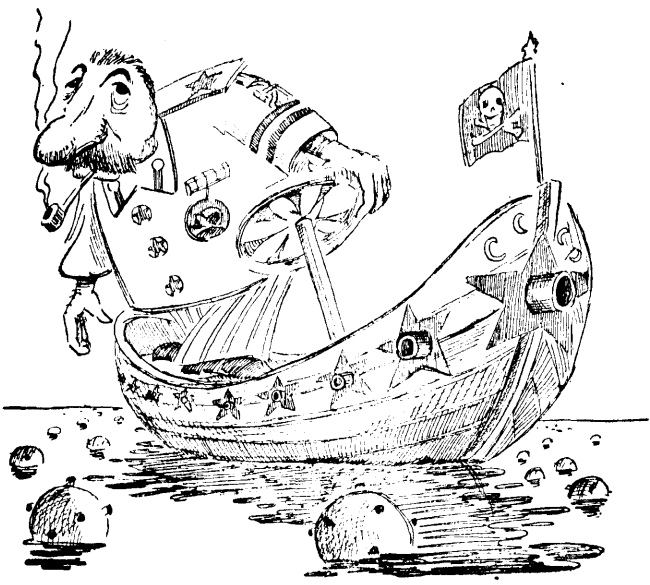
Усе гэтыя прарасейскія плыні ставілі тады справу адкрыта: яны, служачы маскоўскім імперыялістычным інтарсам, выразаі й адкрыта высказваліся ня толькі супраць незалежнасьці Беларусі, але й супраць нацыянальнае апырчэнасьці беларускага народу, дапускаючы толькі большыя ці меншыя меры бліжэй неазначанага рэгіяналізму для Беларусі. Сяньня ўжо тактыка гэтага кірунку дыямэтральна зьмянілася, хоць мэты астатлія тыя самыя.

Узрост беларускае нацыянальнае сьведамасьці й папулярнасьці незалежнаскае ідэі прымусілі сяньня прарасейскую плынь таксама «стаць на акце 25 сакавіка», дэклямаваць направа й налева аб сваім беларускім патрыятызьме ды час ад часу дзеля тактычных меркаваньняў акцэнтаваць і сваю супрацьрасейскасць, хаця ў практычнай дзейнасьці плынь гэтая зьяўляецца поўным запярэчэньнем ідэі беларускае незалежнасьці.

Калі мы беларускім зарубежнікам закідаем дывэрсыінасьць супраць нацыянальна-незалежніцкіх інтарсаў беларускага народу, а скіраваную на карысьць расейскага імперыялізму, дык маем на гэта канкрэтныя факты. Нацыянальны абавязак нас змушае гэтыя факты раскрываць перад грамадзянствам, каб паказаць яму ўсю шкоднасьць зарубежніцкай дзейнасьці й гэтым самым ня толькі перасьцерагаць нашых суседзяў перад арыентацыяй на зарубежніцтва, але таксама й змабалізаваць ягонае сілы на змаганьне зь ім, як із зьявішчам узапраўды шкодным, антыбеларускім, супрацьнезалежніцкім.

Ужо сам факт, што дзейнасьць зарубежніцтва носіць выразна дэструкцыйны характар і зьяўляецца накіраванай на разьбіцьцё беларускага нацыянальнага адзінства, на ўношаньне дэзырэнцыі й хаосу ў беларускія масы, вымоўна сьветчыць, што дзейнасьць гэтая служыць не беларускім, але чужым і варожым нам інтарсам. Усё гэтае, будучы непасрэдным довадам дывэрсыінага характару зарубежніцтва, зьяўляецца ўжо пасрэдным довадам ягонае прарасейскасці, бо, як ведаем, і расейскія палітычныя колы ўсякіх колераў і кірункаў вядуць сяньня ў дачыньні да нас такую-ж самую акцыю. Але ня гледзячы на факт стараннага маскаваньня зарубежнікамі сваіх запраўдных намераў, ня могуць яны схавачь перад вокам грамадзкасьці выразных, канкрэтных і незаплрэчных мамэнтаў ня толькі сымпатыі да расейцаў, але й палітычнага супрацоўніцтва зь ім.

Першай выразнай праявай прарасейскасці групы беларусаў з пад знаку сяньняшніх БЦР было поўнае апрабаваньне й падтрыманьне імі шкоднага з нацыянальнага гледзішча факту адыходу былага беларускага япіскапату ад Беларускай Праваслаўнай Аўтакефальнай Царквы й улічэньня іх у Расейскую Зарубежную Царку (адсюль і назову — «зарубежнікі»). Гэты сумны факт быў на толькі супярэчны зь беларускімі нацыя-

Сталінскае плаваньне

нальнымі інтарэсамі й з воляю беларускага грамадзянства, што ўсе сьведомыя й ідэйныя беларусы не пагадзіліся з ім, войстра супраць яго запратэставалі й асталіся вернымі ідэалам беларускай праваслаўнай аўтакефаліі. Затое зарубежнікі япіскапаў, як і праводжаную імі й часткаю падпарадкаванага ім духавенства прарасейскую палітыку яўна апраўдалі й падтрымалі амаль безь ніякіх засьцяроаў, а калі й адзіваліся часамі спарадычныя галасы крытыкі зь іхнага боку, дык была яна няшчырай, яе выклікалі матывы не прынцыповага, але тактычнага характару.

Ня менш вымоўным довадам прарасейскасьці зарубежнікаў ёсьць і тое, што яны ўсюды й заўсёды, дзе толькі магчыма, стараюцца выкарыстоўваць расейцаў у змаганьні зь беларускім нацыянальна-незалежніцкім кірункам. Прыкладам, у тых беларускіх лягерах Нямецчыны, дзе адміністрацыя знаходзіцца ў іхніх руках (Міхэльсдорф і Ватэнштэт), яны спэцыяльна стараюцца ў гэтых лягерах сьцягваць расейцаў, увоззяць іх у свае арганізацыі, каб такім чынам падмацаваць сваё становішча або здабыць большыно. Падчас лягэрных выбараў у такіх беларускіх групах, як у Шляйсгайме, Майнлеўсе, Мёнхэгофе, Гановэры й інш. зарубежніцкія актывісты, як правіла, мабілізуюць сабе выбіральных паспярэд расейцаў ня толькі тых, што для розных прычынаў запісалі сябе ў свой час беларусамі й зь Беларусі, хоць самі паходзяць з Тамбова ці Рязані, але й тых, што расейцамі й пішацца.

Апошнім часам зарубежнікі сярод беларускага грамадзянства пачалі шчыбка траціць грунт пад нагамі. Увесь беларускі сумленні й сьвядомы элемент дастаткова пераканаўся ў шкоднасьці й дывэрсыянасьці зарубежніцтва й пачаў масава ад яго адсоўвацца. Перад зарубежніцкімі правадзірамі зарысавалася даволі няпрыемная перспэктыва — астацца адзіночнымі бяз масаў. Дзеля гэтага пастанаўлі яны гэтую масу сабе стварыць з тых людзей, якія, будучы па паходжаньні беларусамі, ніколі сябе дагэтуль беларусамі не правілі, а найчасцей выступалі варожа супраць беларускай справы, або якія зьвільняюцца чыстакроўнымі расейцамі, але ў выпадку патрэбы згаджаюцца назваць сябе й зарэгістраваць навет беларусамі. Восьжэ ідучы за прыкладам ведамага палітычнага авантюрыка д-ра Ермачэнкі, які ў Амэрыцы заклікаў беларусаў да ўступаньня ў арганізаваныя ім русафікатарскія «зямляцтвы», прабуюць і яны тварыць т. зв. «Беларускія зямляцтвы», абалёптыя на рэгіянальным прынцыпе, бо да гэтых зямляцтваў могуць належыць усе чыста, што паходзяць зь Беларусі, хоць-бы й не беларусы. А мы дасканала ведаем, што дзеля прычынаў скрынінавага характару й іншых падаль сваё месца паходжаньня Баранавічы, Слонім, Пінск і іншыя беларускія мясцовасьці многія тыя людзі, што нарадзіліся й жылі ў этнаграфічнай Расеі й па нацыянальнасьці зьяўляюцца расейцамі.

Пачатак быў зроблены ў ДП лягэры ў Шляйсгайме, дзе нядаўна якраз зладзілася такое зямляцтва. Што гэтае «зямляцтва» зь сябе прадстаўляе й хто да яго належыць? Тут мы знойдзем і ведамыя ўжо не ад сьняня русыфікатараў беларускага паходжаньня й несьвядомы зрусыфікаваны беларускі элемент, тут і чыстакроўныя расейцы, тут і наважаныя прыхільнікі й супрацоўнікі імперыялістычных супрацьбеларускіх расейскіх арганізацыяў, як Саюз Андрэўскага Флага (САФ) і па-ўласаўскі АЦОДНР.

Кіраўнікі зарубежніцтва высьняюць гэтую новую сваю стратэгію тым, што яны імкунца такім парадкам уцягнуць увесь мала сьвядомы й несьвядомы зрусыфікаваны беларускі элемент да беларускай нацыянальнай працы й гэтым самым яго выратаваць для нашай справы. Згода! Вязумоўна трэба несьвядомых усведамляць і рабіць іх карыснымі для справы нашага нацыянальнага вызваленьня. Праступкам было-б выракацца й тых беларусаў, што з прычыны спэцыфічных абставінаў у Савецкім Саюзе, дзе яны перад гэтым жылі, сьняня ня ўмеюць навет гаварыць пабеларуску. Але ці магчыма ўсьведаміць не ад сьняня дастаткова сьвядомых у сваім рэнэгацтве беларускіх рэнэгатаў, якія ведамыя здаўна, як зацятыя русыфікатары й фанатычныя ворагі беларускага незалежніцкага ідэі, ці магчыма ўсьведаміць актыўных, наважаных і сьведомых сваіх заданьняў дзеячоў САФ-у й уласаўскага камітэту, ці магчыма напаследак усведаміць чыстакроўнага расейца, фанатычнага паклоўніка «ёдиной і неделимой» у тым, што ён павінен змагацца за нацыянальны інтарэсы беларускага народу? А ад такіх людзей аж роіцца ў «беларускім зямляцтве», ды ня толькі ў «зямляцтве», але й сярод зарубежніцкага актыву наагул.

Ува ўсёй гэтай хітрай гісторыі відаць, як на далані, запраўдныя мэты зарубеж-

Крыху ў справе тэрыторыі БНР

(ЛІСТ У РЕДАКЦЫЮ)

У маім нарысе «1918 — 1948», друкаваным летась у газэце «Бацькаўшчына» (№№ 5(8) — 8(11) — 1948 г.) і асобным адбіткам, напрыканцы быў паддзены тэкст Акту 25 Сакавіка — «Трэціе Устаўнае Граматы БНР», але ў тэксьце гэным, пры пералічэньні земляў, якія павінна абняць БНР, не стае ўспамінаньня некаторых частак нашага нацыянальна-тэрыторыі (Горадзеншчыны, Віцебшчыны, Смаленшчыны, Чарнігаўшчыны), што на самой рэчы ў аўтэнтычным дакумэнце ўспомненыя. Аднак дасюль нікому, навет мне, самому аўтару нарысу «1918 — 1948», ня собіла нек заўважыць гэтае нястачы, чыста-тэхнічнае паходжаньне якой відавочнае, ваяжусь думаць, ня толькі мне, але й кожнаму разважнаму чалавеку, не настаўленаму ці не захопленаму палкім імкненьнем шукаць дзіры на цэлым. Праўда, якраз у дадзеным выпадку нельга вельмі сурова падыходзіць да такога шуканьня: «часам зробіць і благое справу добрую на сьвеце», як казаў адзін наш паэта. Бо толькі дзякуючы аднаму з гэтых дзіраўшчынаў — нейкаму С. Ул-ніну, аўтару падвалу «У чым нашыя разыходжаньні» ў газэце «Беларускае Слова» № 5(6) ад 15.4.49 г. — тэхнічны недагляд, дапушчаны пры друкаваньні нарысу «1918 — 1948», нарэшце заўважаны й можа быць папраўлены хоць цяпер, калі ўжо прамінула больш як год ад часу таго друкаваньня. Дзеля таго, што пры цяперашняй нястачы адпаведнае літаратуры, нарысам «1918 — 1948» даводзіцца і давадзіцца хіба яшчэ ці малы час карыстацца шматкаму зь людзей, што стыкаюцца так ці накіш зь гісторыяй нашага нацыянальнага руху — мне, як аўтару ўспомненага нарысу, выпадае павіннасьць найперш шчыра прасіць выбачэньня ў паважанага чытацтва за пэўную надбайнасьць, у тым ліку й маю сабею (можа нят найбольш маю), і, галоўнае, падаць да агульнага ведама адпаведную папраўку.

Дык вось, тая мясціна «3-й Устаўнай Граматы Рады БНР», дзе гаворыцца пра тэрыторыяльны абсяг БНР, у аўтэнтычным тэксьце Граматы гучыць наступна: «**Беларуская Народная Рэспубліка павінна абняць усе землі, дзе жыць і мае лічбовую перавагу беларускі народ, а гэта: Магілёўшчыну, беларускія частцы Меншчыны, Віленшчыны й Горадзеншчыны (з Гораднэ, Беластокам і інш.), Віцебшчыны, Смаленшчыны, Чарнігаўш-**

нікаў. Не разыходзіцца ім пра тое, каб усіх гэтых людзей уключыць у працэс беларускага вызвольнага руху — бо гэта ёсьць немагчыма, аб чым бясспрэчна ведаюць самі зарубежнікі — сколькі пра тое, каб для расейскіх імперыялістых даць сваю беларускую фірму й пад гэтай фірмай палегчыць ім доступ да беларускіх масаў і вёсьці там сваю раскладальную русыфікатарскую работу.

Цяжка, а навет немагчыма дапусьціць, каб усё гэта рабілася выключна зь ініцыятывы беларускіх зарубежнікаў. Уся гэтая работа на столькі тонкая й прадуманая, а ейныя матывы на столькі вызначаны й карысныя расейскім імперыялістам, што за ініцыятару такога роду стратэгіі трэба ўважаць гэтых апошніх, якія такім спосабам намагаюцца ўдзельнічаць у легендарнага траянскага каня ў беларускае нацыянальнае асяродзьдзе. Мы ня дзівіміся з расейцаў, што яны гэтак робяць, і навет не зьбіраемся іх вінаваціць. Яны паступаюць згодна і з сваёй імперыялістычнай палітыкай, паводля якой Беларусь, як і іншыя паняволеныя Расеяю народы, павінны ўваходзіць у склад «ёдиной і неделимой» Расеі. А таму, зразумела, яны намагаюцца за ўсякую цану аслабіць і спараліжаваць беларускі нацыянальна-незалежніцкі рух, як супярэчны зь іхнімі імперыялістычнымі плянамі.

Затое нас дзівіць так далёка ў сваёй бяспрынцыповай русыфікатарскасьці пуснуты крок беларускіх зарубежнікаў, якія для гэтага здраднага траянскага каня так шырока адчыняюць браму. Гэта, як ня трэба лепей, кваліфікуе нашых зарубежнікаў і з гэтага беларускае грамадзянства павінна выцягнуць адпаведную для сябе навуку. Навуку тую, што сьняняшні зарубежніцкі рух, як і ягоныя папярэднікі ў форме «западнарусізму», «абласніцтва» й іншых, што дзёлі на працягу ўсяго нашага нацыянальнага адраджэньня, не зьяўляецца нутрана беларускай зьявай, ня ёсьць ніякай апазыцыяй да іншых беларускіх палітычных плыняў, як гэта некаторыя з нашых і чужых стараюцца сьняня даводзіць. Зарубежніцтва зьяўляецца вонкавым і пазабеларускім зьявішчам, выкліканым і паддэргжываным чужацкімі дзейніцамі, варожымі справе беларускага нацыянальнага вызваленьня й дзяржаўнае незалежнасьці.

Язэп Каранеўскі.

чыны й сумежныя часткі суседніх губэрняў, заселеныя беларусамі».

Паводля гэтага і прасіцца ласкавых і паважаных чытачоў паправіць адпаведныя мясціны ў маім нарысе (газэта «Бацькаўшчына», № 8(11) ад 14.3.48 г., бал. 3, правая калёнка радкі 18—14 зьнізу, у васьмым адбітку — бал. 21, радкі 14 — 10 зьнізу). Аўтэнтычнасьць падаванага цяпер тут тэксту можна правярць паводля арыгіналу «3-яе Устаўнае Граматы», надрукаванага ў менскіх газэтах у часе ейнага зьяўленьня і найдакладней, нят з захаваньнем правапісу, скапіяванага ў кнізе Ф. Турука «Беларусское Движение», Масква 1921, прыложэньне № 21, бал. 115. З гэтае-ж кнігі Турука, у «Прыложэньях» — дадатках да якой (лікам 31) даюцца найбольш дакладныя тэксты ўсіх важнейшых дакумэнтаў нашага нацыянальнага руху да 1920 г., быў перадрукаваны тэкст «3-й Устаўнай Граматы» і ў ведамай кнізе Я. Найдзюка «Беларусь учора й сьняня», Менск, 1944, б.б. 170 — 171. Адно, што ў кнізе Найдзюка нямакцяка цэнзура выкінула ўспамінаньне аб Горадні й Беластоку, далучаныя тады немцамі да свайго «райху». Многу тэкст «3-й Уст. Граматы» быў узят з кнігі Найдзюка, адзіна даступнай мне ў часе пісаньня нарысу, а цяпер правэраны і падаецца паводля Турука.

На гэтым і можна было-б, фактычна, паставіць кропку. Хіба што — яшчэ й яшчэ напасіцца выбачэньня ў паважаных чытачоў. Хіба што — яшчэ й яшчэ падзякаваць С. Ул-ніну за ягоную, хай сабе і міжвольную, прыслугу ў выкрыцьці прыкрага недагляду. Хіба што, нарэшце, павіншаваць яго зь бясспрэчнай удачай у тым ягоным дзіравым спорце: гэтым разам (і ці ня першым толькі ды адзіным) дзіра такі запраўды знайшлася.

Аднак, навет пры ўсім як найшчырэйшым жаданьні не захмарваць нічым сьветлага трыумфу пераможнага чэмпіёна ды як найпакарней сьхіліць сваю собскую павінную галаву — нельга паўстрымацца ад некаторых дадатковых высьненьняў, якія вычарпалі-б справу да апошняга канца так, каб ужо ня было нікому ані патрэбы, ані магчымасьці шукаць новыя дзіркі й дзірачкі, трацячы на гэта энэргію й працу, якую можа лёта было-б выкарыстаць у іншым, больш пазытыўным кірунку.

Дык, вось:

І. С. Ул-нін намагаецца знойдзёную ім «дзіру» пашырыць да межаў «разыходжаньня» паміж «партыямі беларускага блёку» і «крывіцкай групай партыяў» (тэрміналёгія ягоная). Але дзеля гэтага ён ужывае вельмі прыміўнага, чыста шулерскага фокусу: перш падае цытату з «3-яе Уст. Граматы» (аб дакладнасьці гэтае цытаты давадзіцца яшчэ сказаць крышку ніжэй) з камэнтарам: «Партыя беларускага блёку стаяць на тым-жа

Брачыслаў Скарыніч.

„Літоўская“ плынь

у нацыянальным адраджэньні беларускага народу

Беларуская гаспадарствавасьць ведамая не пазней, як і з 9 ст. па Хрысту. Да палавіны 13 стагодзьдзя было колькі беларускіх гаспадарстваў, зь іх найважнейшыя Полацкае, Смаленскае, Северскае й Пскоўскае, а з пал. 13 ст. ёсьць адно задзіночанае гаспадарства нашага народу, ведамае й сьлаўнае на ўвесь сьвет пад назовам Вялікага Княства Літоўскага або Літвы, што трывала да канца 18 ст. Гэтакім парадкам на 11 з палавінаю стагодзьдзяў гістарычнага быцьця нашага народу 10 стагодзьдзяў прыпадае на ягонае жыцьцё гаспадарствавае і толькі апошніх 150 год на быцьцё без гаспадарствавае. З усіх народаў, паняволеных маскоўскай дэспотыяй, гаспадарствавасьць беларускага народу была найвыдатнейшая. Казацкая гаспадарствавасьць украінцаў 17 — 18 ст. ня можа раўняцца зь ёю. Польская гаспадарствавасьць можа раўняцца да гаспадарствавасьць беларускай, але ёсьць мамэнты, калі гэная ўступае нашай. Прыкладам, папулярнага «ад мора да мора» ў палякаў ніколі ня было, але беларускае гаспадарства ад пал. XIV да XVI ст. прасьцягалася ад Балтыцкага да Чорнага мора.

Няма дзіва, што такая доўгая гаспадарствавая традыцыя мусіла адбіцца на жыцьці й імкненьнях беларускага народу пасля ўтраты ім свайго гаспадарства, дарма што гэтая ўтрата прыпаала ў пару нашага палітычнага й культурнага ўпадку. Але гэны ўпадак ня быў такі вялікі, як шмат каму цяпер здаецца. Быў ён вялікі, калі прыраўнаваць жыцьцё нашага народу часу сходу у 18 ст. да красуючага жыцьця ягонага ў ст. 16; аднак ня толькі палітычнае, але й нацыяналь-

пункце гледжаньня, а тады падтыкае тую-ж цытату з тае-ж «Уст. Граматы» у дэфэктным тэксьце майго нарысу, але ўжо пад камэнтарам: «Крывіцкая група партыяў стаіць на наступным пункце гледжаньня». І тут ужо, пры ўсёй падрабязнай дакладнасьці спасылкі на нумар газэты, дату, балонку, калёнку, радкі — дыпляматычна не падаецца, што і гэтая цытата — з тае-ж «Уст. Граматы» і што ўзятая яна ня зь нейкай дэкларацыі «крывіцкае групы партыяў», а з прыватнага артыкулу прыватнае асобы — мае, Н. Недасека, «1918 — 1948». Жаданы эфэкт: мы, «беларусы», бач, стаём на «Акце 25 Сакавіка», на «3-й Уст. Грамаце», «чорным па беламу», яны, «крывічы», маюць нейкі свой «пункт гледжаньня», у якім абрэзваюць да мінімуму тэрыторыю Беларусі... Дык катэгарычна мушу заявіць: за зьмешчаную ў маім нарысе цытату з «3-й Уст. Граматы» у канцавым выніку магу несць адказнасьць толькі я, аўтар нарысу, а ніякая не «крывіцкая група партыяў», што ніякага дачынення да гэтага артыкулу ня мае, ніякага свайго подпісу, маркі, штампу ці нят санкцыі, апрабаты або інсьпірацыі да яго ніколі не давала.

2. Дэфэктнасьць мае цытаты, выдаванае за «крывіцкі пункт гледжаньня», як я ўжо заявіў, мае чыста тэхнічнае паходжаньне. Відавочна, што пры «ламаньні» — «вэрстаньні» тэксту выпаў адзін радок — ад слова «Горадзеншчыны» пачынаючы аж па слова «Чарнігаўшчыны» ўлучна. Дзеля таго, што выпадаў таго радка не парушаў граматычнае структуры фразы й агульнага сэнсу, карэктару лёгка было не заўважыць гэтага, сам-жа аўтар, нажалі, ня чытаў ані апошніяе карэктэ свайго нарысу, ані аж дасюль ня меў нагоды перачытаць увесь той нарыс па ягоным надрукаваньні. Тэхнічнае, а ня нейкае злёўмыснае паходжаньне дэфэктна пацвярджаецца наступнымі меркаваньнямі: 1) лік друкарскіх знакаў у радку таго тэксту (50) дакладна пакрываецца зь лікам знакаў у прапушчаных у маёй цытаце словах, 2) прапушчаныя словы ідуць у парадку адно па адным, а не выхапленыя з розных месцаў, 3) у такім парадку пропуск іх нельга вытлумачыць ніякім прынцыповым «пунктам гледжаньня». Нат з гледзішча самога С. Ул-ніна пропуск Горадзеншчыны, Віцебшчыны, Смаленшчыны й Чарнігаўшчыны цяжкаявата было-б скінуць на «палянафіліства», якое увесь час імкнецца ён навізаць «крывіцкай групе партыяў». Бо калі можна было-б яшчэ «прырэзаць» палёкам Горадзеншчыну, дык Віцебшчыны, Смаленшчыны, Чарнігаўшчыны узчыць ім аніяк не ўдалося-б, пакідаючы сабе Магілёўшчыну, Меншчыну, Віленшчыну (а ўжо на што-што, а на апошняю палякі заўсёды мелі й маюць прэтэнзіі ня меншыя, як на Горадзеншчыну). Каму-ж-бы тады «адразалі» маймі рукамі «крывічы» гэныя тэрыторыі? Расейцам? Украінцам? «Блёку беларускіх партыяў»? «Вуніцкаму Ватыкану», урэшце? (Працяг на 3-й балоне)

Крыху ў справе тэрыторыі БНР

Працяг з 2-ой балоны)

Відаць, гэтых дэталей не прадумаў за «крывічоў» С. Ул-нін. Дый ці ягонага гэта рэч — думаць. А кожнаму чалавеку з галавой зусім ясна і тут, што ўспомненны пропуск — чыста выпадковы і ня можа быць вытлумачаны ніякай «прырэзкай» чужынцам з ніякага боку, ніякай «арыентацыяй», ніякай «палітыкай». 4) Выпадковасць, няпрынцыповасць пропуску пацвярджаецца яшчэ і тым, што пакінуты ў тэксьце апошнія словы сказу — «сумежныя часткі суседніх губерняў, заселеныя беларусамі» — абагульняючым сэнсам сваім зусім пакрываюць прапушчаныя губерні. Пры дапушчаным пропуску часткі іх траціцца толькі ступень дакладнасці, але асноўны прынцып — «заселенасць беларусамі» — дазваляе кожнаму чалавеку добрае волі і адпаведнае ступені пісьменнасці самому разабрацца ў справе і ўдакладніць яе сабе, паводца адпаведных навуковых матэрыялаў, ня толькі да ступені губерняў, ці паветаў і воласцяў, але й да апошняга мэтра этнаграфічна нашае зямлі. 5) Пропускі радкоў — зьява не нязвычайная ў газетнай практыцы. Вось у самога С. Ул-ніна, у тым-жа ягоным артыкуле «У чым нашыя разыходжанні», толькі ў папярэднім нумары 4(5) «Беларускага Слова» ад 25.3.48, у правай калёнце, зусім выпаў радок між 9 і 10 радкамі зверху, прычымні ў граматычнаму і сэнсавую нявязку, зь некалькімі пікантнымі дэталямі (так, прыкладам, зь мілай «беларускай групы партыяў» выйшла «руская група партыяў» — ці-ж ткі, запраўды, ня «ў сук улепленна?»). — Але й то дасюль ні С. Ул-нін, ні рэдакцыя «Беларускага Слова» гэтага не заўважаюць, не папраўляюць, і наагул ніхто з гэтага нікае трагедыі ні сабе, ні людзям ня робіць.

3. Цытата з «3-й Уст. Граматы», якую С. Ул-нін падае ў сваім артыкуле, як «пункт гледжання блёку беларускіх партыяў», таксама не дакладная, як гэта лёгка бачыць, параўнаваючы яе да вышэй пададзенага мною аўтэнтычнага тэксту. Што там прыточана («ў» да слова «ласьне», або прапушчаныя словы «беларускія часьці» перад словам «Меншчыны» — гэта было-б яшчэ паўбяды. Праўда, словы «беларускія часьці» перад «Меншчыны» у аўтэнтычным тэксьце «3-й Уст. Граматы» ёсьць, «форным па беламу», як кажа С. Ул-нін. Вытлумачыць наўнясьць гэтых словаў там зусім лёгка тым, што для аўтараў «Граматы» запраўды найбольш аўтарытэтная у іхным часе магла быць толькі этнаграфічная карта Беларусі акадэміка Карскага, на якой, як ведама, якраз ня ўся Меншчына ўлучаная ў наш этнаграфічны прастор. Аднак, неўзабаве па выданні «3-й Уст. Граматы», была выдадзена і афіцыйная ўрадавая «Карта БНР», апрацаваная ведамым нашым географам і адначасна радным БНР Аркадзіям Смолічам, дзе ўжо Меншчына ўвайшла ў

тэрыторыю БНР уся. Дык вызілімаваньне з тэксту «Граматы» словаў «беларускія часьці» перад «Меншчыны», на аснове гэтае карты, яшчэ можна было-б дапусьціць, хаця, наагул і ў дужках кажучы, зь гістарычнага дакумэнту, як і з тае песьні, ня варта выкідаць нічога. Але вось дзе падзеліся ў С. Ул-ніна беларускія часткі Чарнігаўшчыны? Каму гэта добраму аддаў іх спрытнымі ягонымі рукамі «беларускі блёк партыяў»? Дасюль, як ведама, яны належаць РСФСР, улучаныя ў склад г. зв. Браншчыны. Дык ці не замацоўвае «блёк» такі ладны казачак нашае зямлі і надалей за гэтай дзяржавай Ул-нянава — Леніна? Такое пытаньне можна было-б паставіць і нашаму С. Ул-ніну, каб весьці зь ім гутарку на ягоным узроўні. Але нам досыць будзе абмежыцца сьціплай парадай: шукаючы дзірак у іншых, аглядзеся добра, ці ў самога ўсё цэлае.

Нарэшце, апошняя і хіба завяршальная цікавая дэталёўка ў гэтай справе. С. Ул-нін, дакладна азначаючы нумар «Вацкаўшчыны», дату, балонку, калёнку і радкі, адкуль ён узяў цытату з «3-й Уст. Граматы», выдаваную ім за «пункт гледжання крывіцкае групы партыяў», — тым-жа самым часам зусім не падае крыніцы, зь якое цытуе ён тую-ж «грамату», як свой «пункт гледжання беларускага блёку», абмежваючыся тут толькі кароткім агульным: «3-я Устаўная Грамата, 25 Сакавіка 1918 г., абзац 4». За гэтай розніцай у падаванні крыніцы чалавек, раз ужо злавівшы С. Ул-ніна ў жангльваньні спасылкамі, змушаны зноў натапырыцца і прынамае паставіць пытаньне: а зь якое гэта крыніцы нашыя гаспадары-магікі выкабінююць свой «пункт гледжання», быццам-бы артадаксальна беларускі, а на самой рэчы таксама не без дэфэкту, як мы ўжо бачылі? Перагледзіўшы самыя разнастайныя выданні, у якіх змяшчалася «3-я Уст. Грамата», мы знайшлі тымчасам толькі адзін тэкст, да якога найбліжэй падыходзіць цытата С. Ул-ніна. Гэта тэкст «Граматы», зьмешчаны ў № 3(4) парыскае газэты «Беларускія Навіны» за сакавік-красавік 1946 г., бал. 5. Дык няўжо гэтую газэту наш майстар спрыту рук уважае за орган свайго «беларускага блёку»? Калі так, дык усё было-б ясна: «беларускі пункт гледжання» выцянуты зноў ткі зь някае іншае крыніцы, як і з ведама і патэнтавана «крывіцкае». Зрэшты, раздумаўшыся, у гэтым ня было-б вялікага дзіва. Толькі найспрытнейшы спрыт рук і аніякага сораму. Ды які тут іншы выхад? Брудам бо толькі плывуць і сплываюць ад пачатку тыя крыніцы «беларускага блёку партыяў», цывільныя вытокі якіх, як неба ад зямлі, далёкія ад усіх традыцый беларускага нацыянальнага руху, ад усіх ягоных «Граматаў», ідэалаў, актаў і іншых фактаў. Нічога пазытыўнага адтуль не зачэрпнеш. Мо й прыкраму, але факт.

Н. Недазек.

турная апырчонасьць беларускага народу, а галоўна мова, як тое, што найбольш кідзецца ў вочы, і б) гаспадарствавалі традыцыі. Дзе ніводнае з гэтых падставаў ня было, там і немагчымым было нацыянальнае адраджэньне. Дзеля таго і варагі беларускага народу з Усходу і Захаду скіравалі свае атакі на гэтыя дзьве асновы беларускага нацыянальнага адраджэньня. Забаронаю беларускае мовы ў гаспадарствавым і царкоўным жыцці, а з 1864 г. і ў друку ды асыміляцыйны інтэлігенцыі яны дапылі таго, што мову беларускую сталі ўважаць за простую, мужыцкую, брыдку. А каб аддзяліць дзеянне гаспадарствавай традыцыі, дык хвалішавалі нашу гісторыю, як кажа паэта — мінуласяць і тую адбіраў — і не давалі беларусам ніводнага ўнівэрсытэту. Пры гэтым характэрна, што маскалі ня толькі не дазвалялі ўнівэрсытэту на беларускіх землях і з захаванай беларускай моваю, але й там, дзе, здавалася, няма чаго баяцца, дзе мова беларуская шчэзла, абрусела, бо ня толькі ня было ўнівэрсытэту ў Вільні, Віцебску, Гомелі, Смаленску, Пскове і іншых, але ня было таксама ў Калужэ, Арле, Курску і Рязані. Было гэта дзеля нашай моцнай гаспадарствавасці ў мінуласяць. Народ, што меў у палавіне 16 ст. свой — першы на Усходзе Эўропы — унівэрсытэт у Вільні, а пазьней і ў Полацку, што ад 1517 г. меў першы на Усходзе Эўропы друкарства, за Расею на ўсёй сваёй вялікай прасторы ніводнага ўнівэрсытэту ня меў. Масква ня толькі зачыніла віленскі ўнівэрсытэт, але ніводнага не адчыніла, дарма што беларускія месцы ня раз прасілі дазволу адчыніць унівэрсытэт у іх на іх кошт.

Ведама, што менаванае хвалішаваньне беларускае гісторыі, праводжане шырока пры помачы вальізарных сродкаў, рабіла сваё, і наша традыцыя аказалася слабей, чымся было-б тады, калі-б гоніць

перашкодаў ня было. Але запыніць беларускае гаспадарствае традыцыі нельга было, і яна адчувалася ткі даволі моцна ў пару панявольеньня беларускага народу.

Ведама, гэта магла быць традыцыя не асобных беларускіх гаспадарстваў, што былі вельмі даўна, але задзіночанага гаспадарства — нядаўна існуючага Вялікага Княства Літоўскага. Аднак, з прычыны нябыцця ў Беларусі высокіх школаў і гістарычнымі студыямі, традыцыя гэтая ўсё балей і балей заціралася, задзержваючыся найдаўжэй, нярэдка дагэтуль, у родаў, што прыймалі дзейнае ўдзяньне ў жыцці даўнейшага Вялікага Княства Літоўскага.

Першай вялікай палітычна-ваеннай спробаю беларусаў зьвярнуць гаспадарствавую незалежнасьць свайму народу было паўстаньне 1812 г. — пры помачы Наполеона — арганізаваньне незалежнага беларускага гаспадарства. Спроба гэта была па няпоўны 20 гадох пасля ўтраты незалежнасьці. Дзеля таго традыцыя беларускае гаспадарствавасці адбілася тут на 100%. Паміж беларускімі гаспадарствавымі дзеячамі 1812 г. і дзеячамі Вялікага Княства Літоўскага няма ніякае розніцы. Згодна з традыцыяй, тарнаванай уперад да сваіх Вялікіх Князёў, і цыгер на польска-беларускай граніцы, заміж польскіх, прыступаюць да Наполеона высокія дастойнікі беларускія. Новаадбудаванае гаспадарства завяцця Літвой, а сталіцаю яго была Вільня. Жамойці і Аўкштота, што цяпер ад 1918 г. складаюць Летува, да гэтае Літвы не належаць; яны належаць да ўтворанага Наполеонам герцагства Курляндзкага. Але беларусы дамагаюцца ў Наполеона прылучэньня іх да свайго гаспадарства. У мэмарыяле, паданым Наполеону князем Міхалам Агінскім, што стаяў тады на чале беларускага ўраду, кажацца, што хоць у Жамойці і Аўкштоты насельніцтва «ня літоўскае і не гаворыць

Міжнародны Прафэсыянальны Саюз

ДП і Палітычных Уцекачоў

Дзеля заступніцтва й абароны інтарэсаў і правоў працуючых ДП паўстаў пры Міжнародным Камітэце ДП і Палітычных Уцекачоў Міжнародны Прафэсыянальны Саюз, які зьяўляецца ўжо вызнаным ваенным кіраўніцтвам на Баварыю. Часовы ўрад Саюзу складаецца з наступных асобаў: Інж. Банэнас (летувіс) — старшыня, інж. У. Тамашчык (беларус), інж. Ськіба (паляк), А. Авотынш (латыш) — віцэ-старшыні, М. Ковачэвіч (харват) — сакратар.

Урад Міжнароднага Прафэсыянальнага Саюзу зьвярнуўся да Рэдакцыі нашае газэты з просьбаю падаць да ведама, каб ува ўсіх беларускіх ДП-лягерах і нацыянальных групах у нашых собскіх інтарэсах былі безадкладна створаныя сэкцыі Саюзу, сябрамі якіх павінны быць усе працуючыя ДП (працуючыя ў лягэрнай адміністрацыі, у ІРО, на нямецкіх прадпрыемствах, самастойна, як рамеснікі і г. д.). Кандыдаты на сяброў Саюзу павінны зладзіць пісьмовую заяву й заплаціць уступную складку ў вышыні 50 н. фэн. і па магчымасьці месячную складку ў вышыні 1 н. м. Пасьля напльву адпаведнае колькасці заяваў павінен быць скліканы агульны сход ся-

броў, які выбірае ўрад сэкцыі ў складзе 3 — 5 асобаў.

Выбраны ўрад безадкладна перасылае Цэнтралі Міжнароднага Прафэсыянальнага Саюзу наступныя дадзеньня: 1. Пэрсанальны склад ураду, 2. агульную колькасць сяброў, 3. дакладны адрас сэкцыі, 4. зычэньні й прапановы сэкцыі. У вапашнім пункце асабліва просіцца падаць становішча сэкцыі што да новых адцягваньняў ад зарплаты працуючых ДП. Апрача гэтага ўрад перасылае іменны сьпісак сяброў сэкцыі, у якім павінна быць: 1. імя й прозьвішча кожнага сябра, 2. ягоны адрас, 3. азначэньне становішча або выконваанай працы, 4. азначэньне аб аплаце ўступнай і месячнай складкі і 5. подпіс кожнага кандыдата супраць свайго прозьвішча, які мае служыць паквітаваньнем аб унясенні складак.

Адрас Цэнтралі Міжнароднага Прафэсыянальнага Саюзу наступны:

International Trade Union of Political Refugees and DPs ITUPORD (13b) München 22, Kaulbachstraße 20, Tel. 32019.

МІЖНАЦЫЯНАЛЬНЫ КАМІТЭТ СУПРАЦЬ ПЕРАСЬЛЕДВАНЬНЯЎ РЭЛІГІ

Міжнародныя Камітэт Палітычных Уцекачоў і ДП, які задзіночвае 18 нацыянальнасьцяў, у тым ліку й беларусаў, выслалі пратэст міністру замежных справаў ЗША Эйчысону й Ватыкану супраць прысуду над кардыналам Міндсэнтам і арцыбіскупам Стэпанічам, а таксама супраць перасьледваньня рэлігіі й духавенства ў дзяржавах усходняга блёку.

АД АДМІНІСТРАЦЫ

Адміністрацыя газэты «Вацкаўшчына» вельмі звяртае ўвагу сваіх падпішчыкаў на наступнае:

1. Кажны, выяжджаючы на эміграцыю, няхай аб гэтым сваячасова паведаміць Адміністрацыю, каб усьцерагчы нас ад лішніх стратаў газэты й лішніх паштовых выдаткаў. Таксама кажны падпішчык, пакідаючы Нямецчыну, павінен урэгуляваць задоўжанасьць перад «Вацкаўшчынай», чаго, нажалі, некаторыя не ўважаюць за патрэбнае зрабіць.

2. Прыехаўшы на сталае месца побыту, кажны павінен навізаць лучнасьць з нашым прадстаўніцтвам у дадзенай краіне, а дзе такога няма — непасрэдна з Рэдакцыяй «Вацкаўшчыны» ў Нямецчыне.

3. Апошнім часам у Нямецчыне ліквідуюцца шмат лягераў, а гэтым самым шмат нашых падпішчыкаў мяняе свае адрасы. Аб такіх зьменах просім неадкладна паведамаць Адміністрацыю.

ЗЬЕЗД БЕЛАРУСКАЙ МОЛАДЗІ Ў ФРАНЦЫ

26 сакавіка сёлета адбыўся ў Парыжы першы зьезд беларускае моладзі ў Францыі, арганізаванай у Беларускай Незалежнай Арганізацыі Моладзі. Мэтай арганізацыі ёсьць нацыянальная культурна-ўзгадавальная праца сярод беларускае моладзі ў Францыі. Урад БНАМ забавязваўся сумленна выконваць усе абавязкі, узложаныя на яго зьездам.

Кароткія весткі

☆ Згодна паведамленьняў з Вашынгтону, генэрал Л. Клей мае ў працягу 30 дзён пакінуць сваё становішча вайсковага губэрнатора ЗША ў Нямецчыне.

☆ 1.000 саветкіх жанчын, што вышлі замуж за чужаземцаў, ня маюць права выехаць з СССР, каб злучыцца із сваімі мужамі. Супраць гэтага воістра запраціставалі Задзіночаныя Нацыі.

☆ Камітэт палаты рэпрэзэнтантаў для расьсьледваньня супрацьамэрыканскай дзейнасьці здабыў 27 дакумэнтаў, зь якіх вынікае, што польскае пасольства ў Вашынгтоне выконвае ролю шпіёнскай цэнтралі на карысьць СССР.

Кіраўнікі праваслаўя ў Баўгарыі абвесьцілі пратэст супраць цвёрджаньняў заходніх дзяржаваў, што ў Баўгарыі няма свабоды рэлігіі. Гэтыя асьветчаныя заходніх дзяржаваў яны называюць «кампаніяй лгартства» супраць Баўгарыі.

палітоўску, то аднак маюць яны быць прылучаныя да Літвы, бо заўсёды да Літвы належаў, і зьвягаі там такіх, як у нас». На гэта адказаў Наполеон. «Хаця яны і былі ў вашым гаспадарстве, але яны накішы, чымся вы».

З Наполеонам, што быў вялікім беларускім хаўруснікам, ваявала не адна Расея, але ўся Эўропа. Дзеля таго ён быў разьбіты, а зь ім упала й адноўленае беларускае гаспадарства; яно было зруйнавана Маскоўшчынаю. Маскоўскі цар Аляксандар І, што перад вайною з Наполеонам схіляўся да ўзнаўленьня беларускага гаспадарства, пасля разьбіцця Наполеона на гэта не згадзіўся. Беларускае войска адыйшло разам із Наполеонам на Запад, і дагэтуль аб ім сьветчаць могілкі ў Францыі. Разам із Наполеонам адыйшлі таксама віленскія й полацкія студэнты, што тварылі асабістую гвардыю Наполеона.

Іншымі вялікімі спробамі ваеннымі зьвярнуць палітычную незалежнасьць Беларусі былі паўстаньні 1831 і 1863 г. г. І тут таксама адбіваецца традыцыя беларускае гаспадарствавасці, хоць і ня так моцна, як уперад. Дарма што Кастусь Каліноўскі заве наш народ «беларусамі» («Беларусы, браты мае родныя...»), што было ўплывам на яго пецярбурскіх студэнтаў, але ён дыктатар «Літвы» і будучае незалежнае беларускае гаспадарства мела складацца не з аднае Беларусі, але й з Аўкштоты-Жамойці. Можна сказаць, што і ўсе іншыя дзеячы беларускага паўстаньня 1863 г. былі беларускімі традыцыяналістамі.

Адцемлю яшчэ адно адбіццё «літоўскае» плыні ў палітычным беларускім адраджэньні. У першую сусьветную вайну ў Вільні паўстае праект «Вялікае Літвы» — беларуска-летувіскае фэдэрацыі і выдаюцца адпаведныя дэкларацыі. Душою гэтага праекту былі беларускія адраджэнцы — плянэры, яны-ж закладні-

кі «Нашаніўства», браты Іван і Антон Луцкевічы. У іхнай рэзідзе ня толькі заваляліся, прынамае да некаторай меры, родавыя традыцыі беларускае гаспадарствавасці, але й першы знаў добра беларускую мінуласяць, як археалёг, а другі быў добрым палітыкам. Прычына гэтай канцэпцыі была ў тым, што беларускія палітыкі здавалі сабе справу зь недастатковай сілы тагачаснага беларускага адраджэньнага руху. Але што гэтая канцэпцыя магла лёгка, без натугі паўстаць, дык гэта залежала ад беларускае гаспадарствае традыцыі. Вясумліву лятчэй было стварыць і ўдзержыць незалежнае беларускае гаспадарства ў сувязі зь Летуваю, чымся безь яе. Ёсьць людзі, ня знаючыя нашае палітычнае мінуласяці, і адначасна палітычныя прымітывы, якім здаецца, што палітычная сувязь ізь кім-хаця ёсьць утратою палітычнае незалежнасьці й тым самым ледзь ня здрадаю свайму народу ў тых, хто да гэтага імкнецца. А тым часам беларуска-летувіскае фэдэрацыя ці канфэдэрацыя толькі адбудавала-б даўнейшае беларускае гаспадарства, адно з тэй розніцаю, што даўней аўкштотажмудзіны былі народам безгаспадарствавым, а цяпер яны былі-б незалежныя ў сваёй часьці, а беларусы ў сваёй. Толькі адзін закід можа быць зроблены менаванай канцэпцыі, найма той, што, як кажа прыказка, «даганяючы, не нацалуешся», нельга рабіць беларуска-летувіскае звязу бяз згоды летувісаў. Але такі закід зьмяжчаецца тым, што невялічкае часьць летувіскае інтэлігенцыі спрыяла такой канцэпцыі ды падзьдзержывалі яе г. зв. краёўцы, людзі, што дагэтуль, а нярэдка й дагэтуль, ня ведалі, як самавызначыцца — беларусамі ці жмудзінамі, але ведалі, яны толькі, што іхныя прэдкі былі добрымі грамадзянамі гістарычнае Літвы, і самі хацелі такімі быць.

Зь Беларускага Жыцця

Водгукі Сакавіковага Сьвята

Сьвяткаваньне 31-ай гадавіны абвешчаныя незалежнасьці Беларусі прайшло ў гэтым годзе нязвычайна ўрачыста й было адзначана ўва ўсіх, навет найменшых беларускіх групах ува ўсіх краінах дэмакратычнага сьвету. Да нас усёж наплываюць справаздачы і зь сьвяткаваньня, як зь Нямеччыны, так і з многіх іншых краінаў. З гледзішча на ашчаднасьць месца, у гэтым нумары агранічымся да паданьня ў скорочанай форме толькі некаторых з прысланых нам справаздачаў.

СЬВЯТКАВАНЬНЕ ў АўСТРАЛІІ

У мясцовасьці Танііл-Брэн правінцыі Вікторыя, дзе знаходзіцца група новых беларускіх эмігрантаў і зарганізаванае імі Беларускае Згуртаваньне, было гэтым апошнім зладжанае сьвяткаваньне ў чэсьць 25 Сакавіка. У залі, удэкараванай Пагоняй і бел-чырвона-белым сьцягам, а таксама сьцягамі іншых нацыянальнасьцяў, што прыймалі ўдзел у сьвяткаваньні, адбылася скромная, але ўрачыстая акадэмія. Апрача беларусаў, былі на ім прысутныя ўкраінцы, летувісы, латышы, югаславы й чэхі. Старшыня камітэту сьвяткаваньня сп. Сыцёкевіч прывітаў сяброў і гасьцей, пасля чаго ён-жа зрабіў даклад аб гісторыі й значэньні Акту 25 Сакавіка. Пасьля ўшанаваньня мінутай цішынёй памяці змагароў, што аддалі сваё жыццё за Бацькаўшчыну, мясцовы наш хор выканаў беларускі нацыянальны гімн. Ад гасьцей кажнае нацыянальнасьці сыпаліся гарачыя прамовы, у якіх кажны вітаў нас з нашым нацыянальным сьвяткам і жадаў нам як найхутчэйшага павароту ў нашу родную, вольную й незалежную Беларусь.

Пасьля гэтага адбылася мастацкая частка, у якой было прадэклямавана рад беларускіх патрыятычных вершаў М. Вагдановіча, А. Цёткі, Н. Арсеньевы і М. Машары, а так-жа хор праспяваў некалькі беларускіх песняў.

На заканчэньне старшыня сьвяткаваньня падзякаваў усім сябрам і госьцям за ўдзел у нашым нацыянальным сьвяце й заклікаў усіх да далейшага супрацоўніцтва на шляху змаганьня за волю й незалежнасьць паныявольнага народаў, што стогнуць сяньня пад дэспотыяй маскоўскага камунізму.

У. Гірыс.

СЬВЯТА 25 САКАВІКА ў ВЕРХНЯЙ АўСТРЫІ

Стараньнем мясцовага Аб'яднаньня Беларусаў было наладжана ў лягерь ДП у Рыдэ (Верхняя Аўстрыя) сьвяткаваньне гадавіны 25 Сакавіка. На гэтую ўрачыстасьць прыбылі таксама запрошаныя госьці, сярод якіх блізка сваяк Якуба Коласа — Аляксандар Міцкевіч і малады беларускі партызан — А. Пятэрскі.

Сьвяткаваньне пачалося ўрачыстым набажэствам, якое адправіў у лягерьнай капліцы ведамы беларускі сьвятар Ян Пятроўскі. У сваёй пропаведзі, апіраючыся на тэкст Божых Слоў, пастар Я. Пятроўскі звярнуў увагу прысутных на тое, што права на ўладаньне нашай зямлёю мы атрымалі ад Бога і што ніякая сіла пад сонцам ня можа нас гэтага права пазбавіць; права да нашае зямлі, права да волі, права да жыцьця. Акт 25 Сакавіка зьяўляецца дакумантам, які сьветчыць аб тым, што народ беларускі ўсьведаміў сабе дадзеныя яму Богом правы і што ў гэтай сьведасьці ёсьць зарука шчасьлівае будучыні беларускага народу.

Пазьней, пры шматколкасным удзеле беларусаў, адбылася ўрачыстая зборка, падчас якое кіраўнік Аб'яднаньня сп. А. Яцэвіч прачытаў рэфэрат аб Акце 25 Сакавіка. У сваім старанна апрацаваным рэфэраце ў прыгожай беларускай мове сп. Яцэвіч нарысаваў вобраз ахвярнага змаганьня беларускага народу ў мінуўшчыні й перспектывы змаганьня ў будучыні за зьдзейсьненьне ідэалаў 25 Сакавіка.

Вечарам пачалася наступная частка сьвяткаваньня — «Шклянкі кавы» — зарганізаваная працаю беларускіх жанчын. У прасторным памешканьні, упры-

ПАВЕДАМЛЕНЬНЕ УПРАВЫ СТУДЭНЦКАГА СТЫПЭНДЫ- ЯЛЬНАГА ФОНДУ

Гэтым прыпамінаецца, што заявы на стыпэндыі на II-е паўгодзьдзе 1949 г. трэба складаць (згодна із Статутам С. С. Ф.) на рукі старшыняў сваіх Беларускіх Студэнтскіх Згуртаваньняў. Старшыняў просім пераслаць зложаныя ім заявы найпазьней да 8.5.1949 г.

Управа С. С. Ф. пры ЦБСА.

гожаным зеляню, шматлікімі беларускімі сьцягамі й беларускім дзяржаўным гэрбам, за багата накрытымі сталамі сабраліся ўдзельнікі сьвяткаваньня. У мілай і спакойнай атмасфэры знайшлася тут магчымасьць для ўзаемнае вымены думак, зьвязаных з прадметам сьвяткаваньня. Аб пачуцьці вольнасьці ў кажным жывым стварэньні на гэтым сьвеце гаварыў сьв. Пятроўскі, падчыркваючы значэньне Акту 25 Сакавіка. Навязваючы да сказанага, сп. А. Міцкевіч падчыркнуў значэньне волі для беларускага народу й заклікаў прысутных да ахвярнае працы й выкананьня сваіх абавязкаў дзеля рэалізацыі ідэяў 25 Сакавіка.

Прадстаўнік беларускіх партызанаў сп. Пятэрскі даў кароткі нарыс змаганьня лепшых сыноў беларускага народу за волю, за лепшую будучыню, паклікаўчыся на тыя ахвяры, якія панеслі нашыя змагары за сьвятую справу — Беларусь. На гэтым месцы ягоныя слоў прысутныя ўсталі і з сваіх месцаў дзеля ўшанаваньня памяці тых, што аддалі сваё жыццё, каб мы жылі.

Удалае выкананьне беларускіх песняў прыгожа дапаўняла вечар.

У канцовай частцы праграмы былі сабраныя дабравольныя ахвяры на мэты беларускага друку ў Аўстрыі.

Адзін з прысутных.

Ліст з Аўстраліі

Прыехаўшы перад некалькімі месяцамі ў Аўстралію з ДП-лягерь у Нямеччыне, хачу падзяліцца з чытачамі «Бацькаўшчыны» сваімі ўражаньнямі, якія і паінфармаваць іх аб умовах жыцьця й працы ў гэтай далёкай, але прыветлівай для нас краіне.

Падарожжа ў Аўстралію параплавам цераз Суэцкі канал трывае наагул каля 40 дзён. Пры большых хваляваньнях мора, якія спатыкаюцца не заўсёды, ёсьць шмат захворваньняў, але яны праходзяць зараз-жа пасьля ўспакаеньня мора. Дзёці хваляваньня амаль не адчуваюць і чуваюцца, як на сушы. У часе майго падарожжа большую палавіну часу мора хвалявалася, і так прыходзілася плысці амаль усіх 38 дзён.

Кажны ДП-імігрант спачатку прабывае ў пераходным лягерь ад 3 да 6 тыдняў (пачынаецца накіроўваньне на працу пасьля 3 тыдняў). Тут-жа адбываецца лекарскі агляд, выдача дакумантаў, азнаменьне з моваю й звычкамі. Ладзяцца выстаўкі мастацкае самадзейнасьці ўсіх нацыянальнасьцяў транспарту, канцэрты, танцавальныя вечарыны, даюцца што дня кінофільмы. На працу прызначае тут-жа ўрадуочы аддзел працы згодна наплываючых запатрабаваньняў. Пачаткова прызначаную працу можна ня прыняць, тады прызначаецца іншая. Пры прызначэньні на працу ў мэрму магчымасьць стараюцца задаволіць пажаданьні працаўніка.

Час кантракту трывае два гады, якія трэба адпрацаваць фізычна, ня гледзячы на навуковую кваліфікацыю й прафэсію. Ёсьць чуткі, і то досыць пэўныя, што безаганым працаўніком можа быць скарачаны кантракт да аднаго году. Атрыманую працу па некаторым часе можна зьмяніць, падаючы прычыны.

Заработная плата рэгулюецца тут дзяржавай. Мужчына ДП мінімум зарабляе за 40-гадзінны тыдзень працы 6 з палавінаю фунтаў (1 фунт = 20 шылінгаў, 1 шылінг = 12 пенсаў), з чаго дзяржаўны падатак выносіць 12 шылінгаў і харчаваньне ад 1 да 2 фунтаў у тыдзень. Пачаткучы ДП на рукі не атрымоўвае менш, чымсьці 4 фунты ў тыдзень. З часам азнаменьне з працай заработная плата павышаецца. Па трох месяцах ужо ня бывае розніцы паміж ДП і аўстраляйскімі работнікамі. Я, прыкладам, ужо ад двух месяцаў атрымоўваю 9 фунтаў брутто, 6 ф. 7 ш. нэто ў тыдзень. Пільшчыкі лесу зарабляюць каля 15 ф. у тыдзень. За працу ў суботу аплачваецца 175%, а ў нядзелю 200% больш.

Харчуюцца тут вельмі добра й харчаваньне не дарагое. Прыкладам, цукер тут танейшы за гародніну за тую самую вагу. Цэны на найбольш важныя прадукты за фунт (фунт = 453,6 грамаў) наступныя: Масло — 3 ш. 2 п., копчаны бачок — 3 ш., сьвежае сала — 2 ш., валовы тук — 1 ш. 2 п., гарбата — 6 ш. 4 п., цукер — 4 п., бутэлька віна — 6 ш. 4 п., бутэлька лікёру — 1 ф., літар піва — 3 ш., кашуля ў добрым гатунку — 25 ш., пантофлі — 2 з палавінаю ф., касцюм — 6 — 30 ф., самакат — 12 — 20 ф., радыё-апарат — 12 — 45 ф., конь добры — 30 ф., карова — 20 ф., авечка — 2 — 3 ф., курыца — 9 ш., пляц пад пабудову ў невялікім горадзе — каля 100 ф., дом у меншым горадзе з дошчак з 6 пакояў, ван-

ЗАКЛІК БЕЛАРУСКАГА НАЦЫЯНАЛЬНАГА КАМІТЭТУ ў НЯМЕЧЧЫНЕ

Памалу, але сьстэматычна нашыя суродзічы пакідаюць Нямеччыну й выяжджаюць у розныя краіны сьвету. Нашая сямейка расьцярушваецца. Але калі яна мусіць расьцярушвацца фізычна, дык духова — ніколі. Мы ўсе й далей павінны тварыць адну дружную, салідарную, нацыянальна беларускую сям'ю, быць заўсёды гатовымі вярнуцца на свае родныя гоні, у нашу мілую й дарагую Беларусь!

Таму, дзеля каардынацыі нашага жыцьця й кансалідацыі нашых сілаў ува ўсім дэмакратычным сьвеце і было створана ў мінулым годзе ў Парыжы **Сусьветнае Аб'яднаньне Беларускай Эміграцыі (САБЭ)**. Аднак каб САБЭ магло выканаць сваё заданьне, яно павінна ведаць, хто і куды выяжджае, што робіць і г. д. Такім чынам САБЭ цераз свае арганізацыі ўва ўсім сьвеце зможа ўтрымоўваць кантакт з усімі беларусамі.

У сувязі з гэтым БНК заклікае ўсе мясцовыя камітэты ў Нямеччыне дакладна паведамляць яго аб выяжджаючых, падаючы яму статыстычныя дадзеныя аб выехаўшых сем'ях ці асобах.

Усе выяжджаючыя з свайго боку павінны мець, у сабсім інтарэсе, адрасы нашых Камітэтаў, перадусім у тых краінах, куды яны выяжджаюць.

Прэзыдыюм БНК.

най і электрычнымі прыладамі — 1.500—2.000 ф., мураваны — 3.000 — 3.500 ф. Ёсьць аднак дамы з дошчак і досыць магчымыя за 300 ф.

Памешканьня тут недахоп і эмігранты пры працы ў лесе пераважна жывуць у палатках, але ёсьць шмат дзе і домкі з дошчак.

Дачыненні да нас аўстраляйцаў досыць добрыя. Урад выдэ палітыку асыміляцыйную і таму нас тут адразу называюць «новымі аўстраляйцамі». Аднак нацыянальную працу вельмі магчыма.

Клімат Аўстраліі вельмі спрыяльны для нас, асабліва ў правінцыі Вікторыя й Нова-Паўднёная Валія. Найбольш гарачай зьяўляецца правінцыя Квінслэнд. Аднак тут працуе найбольшая колькасць беларусаў, ад якіх вялікіх нараканьняў на гарачыню ня чуваць. Сьнегу ў Аўстраліі амаль ня бывае, за выключэньнем горных масцовасьцяў Вікторыі й Нова-Паўднёнай Валіі. Я, прыкладам, жыў у горнай мясцовасьці каля 1.000 м. над узроўнем мора, і тут зімой часта выпадае сьнег, але ляжыць толькі пару дзён. Навет на Каляды 1947 г. (гэта сярдзіна лета) тут выпаў сьнег.

Вікторыя — гэта правінцыя жывёлагадоўлі й земляробства. Шмат тут ясоў, дрэвы якіх сягаюць больш 100 мэтраў вышыні. Спатыкаецца парода нашага ясеня, але ўсе астальныя дрэвы непадобныя да нашых.

Із зьвяроў тут спатыкаецца гатунак малых мядзьведзяў, шмат кенгураў, лясных опасаў, дзікіх сабак, спатыкаецца вялікае мноства розных папугаў. Спатыкаюцца й зьмеі да паўтара мэтра даўжынёй, але ня часта. Ёсьць зьмеі, укушэньне якіх бывае часта сьмяротным, аднак выпадкі ўкушэньня вельмі рэдкія. Я меў нагоду ўжо бачыць чатыры штукі такіх зьмеяў, зь якіх адну пазбавіў навет жыцьця. Найбольш усяго — гэта трусюў. Яны спатыкаюцца на кожным кроку й прыносяць шмат клопату гадзільным і земляробскім фэрмам.

Рэкаў, падобных да нашых, у Аўстраліі не існуе. Ёсьць іх вельмі мала; яны зусім нязначныя, а часта сухія. Расьціць вельмі прыгожыя кветкі, рознага віду розы. Агулам бяручы, Вікторыя зьяўляецца досыць прыгожай часткай Аўстраліі і зьспрыяльным для нас кліматам.

Усе беларусы, эмігруючыя ў Аўстралію, павінны памятаць аб патрэбе забіраць із сабой розныя рэчы мастацкіх вырабаў, якія тут могуць быць выкарыстаныя на выстаўках. Вёсці можна ўсё й колькі хаця. Ток электрычны тут зьменны 240 — 250 вольт. Таму ўсе электрычныя прылады на 220 вольт тут прыдатныя. Машыны вельмі дарагія. Прыкладам, найная машына да шыцы Зінгэра каштуе 38 ф. (150 амэр. дэляраў). Звычайная матарная піла да пілаваньня ўдвух каштуе каля 300 ф. Таксама дарагое й хатняе судзьдзё, хоць ёсьць яго у вялікай колькасці.

Усе беларусы, прыехаўшы дасюль у Аўстралію, паказалі сябе добрымі работнікамі й сумленнымі людзьмі, а таму хутка здабылі яны пашану з боку аўстраляйскіх уладаў і грамадзянства. У ня меншай меры асталіся яны добрымі беларусамі й такімі будучы заўсёды.

Мікалай С-ей.

Чаго-ж саромецца?

І нашыя зарубежнікі, пэўна-ж, урачыста адзначалі сьвята 25 Сакавіка, на акце якога яны, як ведама, моцна стаіць. Найбольшая ўрачыстасьць адбылася ў іх у Шляйсгайме, гэтай, як любіць яе вялічэ славуты Чухноў, «столице расійскага зарубежжа». Спрабавала апісаць гэную ўрачыстасьць зарубежніцкая газэтка «Беларускае Слова» ў сваім № 5(6). Адно, што ці пярэ заслабое ў ейнага «Старога Жаўнера», ці што іншае, але апісаньне выйшла ня зусім дакладнае. І каб не ўкраінская газэтка «Українські Вісті», што ўжо ня першы раз турбавецца выводзіць нашых зарубежнікаў у людзі — так і не даведзілі-б мы аб сама пікантным, што было на гэтай урачыстасьці. Але дадзём голас самой украінскай газэце, што данядаўна так чула паграна-вала нашых «землячоў». У зацемцы «Велике свято білоруського народу» («Укр. Вісті» № 29 (286) ад 10.4.49) чытаем:

«Трэба адзначыць і той факт, што вітаў беларусаў прадстаўнік расейскіх арганізацыяў (САФ), сп. Шышкевіч; ён сказаў: «Жадаю беларускаму народу як найбярджэй здабыць поўную незалежнасьць». Можам паверыць у шчырасьць словаў сп. Шышкевіча, гэтага дарэчы нашага земляка з Адэсы, але ня верыцца, каб так думаў САФ. Іншы наш землячок сп. Пісьменны (Музычэнка) вітаў беларусаў ад АЦОДНР (уласаўскі цэнтр)».

Ці-ж ня праўда, міленькі абразок? «Уласаўцы ўсіх краёў, злучайцеся!» — беларускі Кіпель з маларускімі музычэнкамі зноў «лобызаюцца», як калісь у вадным камітэце за добрымі часамі Андрэя Андрэвіча — дармо, што гэтым разам і пры людзях — толькі на «великим свяці білоруського народу».

Карэспандэнт «Українських Вістей», пазнаўшы сваіх «землячоў», мог і ня быць нагэтулькі абазнаным, каб разгледзець і ў хваленых ім ды пратэставаных ягонай газэтай «вызначных беларускіх дзеячоў» — такіх-жа самюсенькіх «землячоў» нашых. Дзякуй яму хоць за тое, што ў прасціні расказаў нам аб іх. А то каб ня ён — ня ведаў-бы сьвет аб тым «трогательным единении» нашых зарубежнікаў з САФ-амі, АЦОДНР-амі і іншай беламаскоўшчынай, што ўрачыста адбылося ў сталічным зарубежным Шляйсгайме. Бо собская газэтка нашых «землячоў» — «Беларускае Слова», пералічыўшы дакладна ўсіх прадстаўнікоў, што віталі зарубежнікаў на тым сьвяце — пад дыпляматычным «і інш.» схавала найбольш пікантных і махровых стаўпоў САФ-у і АЦОДНР-у.

Чаго-ж саромецца, гаопадарове? Гэта-ж усё «свои люди». Ды й аб сваяцтве вашым даўно цэлы сьвет ведае. Дык сьмялей, «вперёд» пад Андрэўскім сьцягам няўмірушчага Андрэя Андрэвіча!

Іван Іванавіч.

НАШ ФОНД

На выдавецкі фонд «Бацькаўшчыны» злажылі:

1. Беларускія работнікі ў Францыі 3.600 фр. франкаў,
2. Цімафейчык Карп (Бразылія — 28,93 н. м.

Папярэдняй складкі — 827,41 н. м. + 26 ам. дал. + 390 бэл. фр.
Разам: 856,24 н. м. + 26 ам. дал. + 390 бэл. фр. + 3.600 фр. фр.

Усім ахвярадаўцам ішчырае беларускае дзякуй. Адміністрацыя «Бацькаўшчыны» на гэтым месцы складае асаблівую падзяку свайму падпішчыку з Бразыліі сп. Цімафейчыку Карпу за канкрэтнае падтрыманьне газэты. Суму 28,93 н. м. мы атрымалі цераз нямецкі банк у Франкфурце, як «Лібэстабэнгэльдсдунг». Заклікаем усіх нашых паважаных падпішчыкаў з пазна Нямеччыны ўзяць прыклад із сп. Цімафейчыка.

ШУКАЮЦЬ...

Цана абвесткі — 10 н. фэн. за кажнае асобнае слова. Аплата наперад.

Жонку Ганну, дзявочае прозьвішча **Шадуурская**, народжаную ў 1912 г. ў в. Шэцкі. Хто ведае пра яе долю, просьба паведаміць на адрас адміністрацыі «Бацькаўшчыны».

Артыкулы, падпісаныя прозьвішчамі й ініцыяламі аўтараў, могуць выражаць палгляды, зь якімі Рэдакцыя не згаджаецца.

РЭДАГУЕ КАЛІГІЯ

Галоўны Рэдактар — Др. Ст. Станкевіч **Whiteruthenian Weekly „The Fatherland“** Authorized by EUCOM Hq. Civil Affairs Division 1. January 1949, Nr. UNDP 225. Circulation 3500 copies. Administration: (13b) Osterhofen, Ndb., Whiteruthenian, D. P. Camp. Responsible Publisher: Wladimir Bortnik. Printed by: Georg Jakob, München 8, Pütrichstraße 3a.